

Idees

Un 'reality show' amb cadàver

Josep Ramoneda

Sigui quin sigui el desenllaç, l'anomenat cas Madeleine ja és un prototip d'allò que pot arribar a donar de si un drama humà en la societat de la informació. Heus-ne aquí alguns trets característics, que en aquest afer han adquirit tota la dimensió.

1. La conversió de la solidaritat en negoci. Per a què necessitava un milió i mig d'euros la família? Per a res. Però avui dia la solidaritat, com tot, es mesura en diners. Ho veiem en les catàstrofes: allaus de diners cauen sobre les ONG que sovint no tenen capacitat de gestionar-los. I moltes vegades es perden pel camí. Algunes vegades han estat les ONG mateix que han dit prou, ja no en calen més. Impunement, els McCann creen una fundació, recaptin diners, amb la col·laboració d'uns mitjans de comunicació desfermats i amb la complicitat d'uns responsables polítics que no es volen perdre mai la *fotooportunitat*, i engeguen una roda expansiva, que ara corre el risc d'atrapar-los en la pròpia voracitat. Quants deuen haver fet diners en aquest festival de solidaritat? Qui en passarà comptes, al final?

2. La conversió del drama en espectacle. Res no té més morbositat que la realitat convertida en novel·la televisiva. Una nena bonica que desapareix, uns pares que es converteixen en actors i tots els ingredients del còctel: un decorat turístic, una presumpció de pederàstia, una família aparentment exemplar, uns bessons que ploren la germana perduda, amics, sospites sobre la policia, aparició de presumptes culpables, hipòtesis diverses, fins al tomb inesperat del cas, que deixa els promotors de l'espectacle en situació incòmoda perquè no avança pels camins previstos.

3. La jerarquizació dels problemes segons la capacitat de comunicació mediàtica dels qui els pateixen. Cada any desapareixen molts nens arreu, també al Regne Unit. Cap cas no té el suport que ha tingut aquest. La major part de vegades tot queda en la solitud i la desesperació de les famílies, en l'àmbit estricte de les amistats familiars i en la discreta acció policíaca. Aquest cop, des del primer moment, els McCann varen saltar a l'escenari. Una manera de superar la tragèdia, deien alguns. I si al final només ha estat una manera de camuflar la seva culpa? De moment, hi ha una cosa clara: la societat mediàtica també té criteris de discriminació: el qui fa patxoca a la tele i el qui no en fa. Si teniu un drama familiar, busqueu un assessor d'imatge.

4. La *futbolització* del drama. Una de les característiques de la societat mediàtica és que tendeix a convertir-ho tot en competició. I si és entre nacions, encara millor. Anglesos contra portuguesos. La premsa anglesa menystenint la

policia portuguesa. I quan el relat es torça, es llença el verí de la sospita: per a la policia portuguesa es més important salvar la cara que no la veritat. Afortunadament, les instàncies polítiques i policíques de tots dos països han estat a l'altura de les seves responsabilitats.

5. La precarietat dels mecanismes d'avaluació a la societat de la informació. Ningú no es va preguntar sobre la veritat d'aquesta història? Cap diari no va dubtar del xou que s'organitzava? I si algun en va dubtar, per què no ho va dir? Qui pren la decisió sobre qui rep el Papa o la senyora presidenta del Estats Units? N'hi ha prou, amb una campanya mediàtica, per a saltar protocols que fan tan difícil l'accés de la gent normal a aquestes persones?

Falta el desenllaç. I veurem els exercicis que alguns –especialment els mitjans de comunicació anglesos– faran per readaptar-se a la situació. Veurem com els herois esdeve-

nen botxins. I veurem com un sector de la premsa anglesa els fa servir de caps de turc de la seva incompetència voluntària. En l'univers mediàtic hi ha massa gent a la qual la veritat no l'importa gens ni mica quan hi ha una història que conté morbositat, soroll i vendes.

La mirada de Madeleine ha fet la volta al món. És l'única que no en té cap culpa. I això fa una mica obscena l'exhibició universal del rostre de la víctima per simple interès dels altres. En la societat de la informació qualsevol és susceptible de convertir-se en logotip humà d'alguna mercaderia. Als pares de Madeleine els espera, probablement, la solitud més absoluta. Perquè és propi de la societat mediàtica que un, quan deixa de ser útil, el llencen. És l'aplicació estricta de la norma dels guanys i de les càrregues que emana del sistema econòmic i que va esdevenint criteri moral de conducta.